

**KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ FAKULTY
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE**

Autor rigorózní práce: Mgr. Tomáš Šťástka
Název rigorózní práce: Význam slovanských motivů v díle K. J. Erbena a B. Němcové
(v kulturologické perspektivě)
Posuzovatel rigorózní práce: PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Předmětem předložené rigorózní práce je analýza slovanských motivů ve vybraných dílech českých autorů K. J. Erbena a B. Němcové. Autor se v práci orientoval na pohádkové bytosti, které jsou postavami v dílech uvedených spisovatelů, a dává je do souvislosti s předkřesťanskými náboženskými představami Slovanů. Autor vymezil pole svého badatelského zájmu takto: „V této práci se pokusíme nalézt tyto možná stále aktuální stopy naší pohanské víry“ (s. 8). Nicméně na mnoha místech práce se autor omezil pouze na výklad pojetí démonických bytostí v dílech Erbena a Němcové, ačkoli v úvodních částech práce proklamuje, že jej bude zajímat náboženské představy jako celek. Citovaná pasáž navíc nevymezuje zřetelně předmět a cíle práce. Nehledě na to, že lze v kontextu zvoleného tématu pochybovat o slovním spojení „naše pohanská víra“.

Rigorózní práce je rozdělena na jedenáct větších kapitol a řadu podkapitol. Většinu textu předložené práce tvoří deskripce pohádkových postav, nebo převyprávění obsahu pohádek, které publikovali Erben a Němcová. Samotná práce postrádá jasně čitelnou koncepci. Rovněž není založena na solidních metodologických a teoretických východiscích. Autor není zjevně obeznámen s folkloristikou a jejími přístupy ke zvolené problematice. Slovenská slovesná folkloristika má v Čechách více než stoletou historii a rozhodně je v této souvislosti na co navazovat (existují přirozeně i významné cizojazyčné odborné prameny). Z dostupných relevantních pramenů si Mgr. Šťástka vystačil s díly Karla Horálka, Čenka Zírta a Václava Tilleho. S dědictvím české folkloristiky se v žádné části práce autor kriticky nevyrovnal.

Patrné to je i ze seznamu pramenů, z nichž Mgr. Šťástka čerpal při zpracování tématu. Autor se opřel především o prameny zaměřené na obecné otázky Slovanů a jejich slovesnosti. Autor navíc nevyužil ani jeden cizojazyčný zdroj. Nechejme stranou, že jím používaná Maiellova práce byla v recenzích zásadním způsobem zpochybněna (na stránkách Českého lidu a Dějinách a současnosti). Uvedené závažné nedostatky nelze u tohoto typu kvalifikační práce tolerovat.

Závažné nedostatky najdeme i v obsahové stránce práce. V práci převažuje deskripce nad explanací a interpretací. Autor se omezil na stručná resumé jednotlivých děl a klíčových postav. Předložená práce tak místy připomíná spíše zápisy ze „čtenářského deníku“. Navíc autor na mnoha místech formuloval banální myšlenky a jen chabě podložené závěry. Na řadě míst práce postrádá odborný styl a obsahuje mnoho niceříkajících formulací. Namátkou: „Tolik půjdeme-li po povrchu balady. Pokud její motiv osekáme až na samé jádro... Krom nejhrubší kostry děje...“ (s. 15), „Erbenova sbírka je uměle vytvořeným literárním dílem“ (s. 22), „Vzhledem k tomu, že se jedná o dobovou sbírku, je na pováženou, že oproti uměle vytvořené Kytici...“ (str. 37), „umělé představy“ (tamtéž). Ostatně nadužívání slova umělý v mnoha slovních spojeních naznačuje, že má pro autora velký význam, ale nikde neuvádí, jak s pojmem bude pracovat. Slabinou práce je i kapitola věnovaná Slovanům, ačkoli název kapitoly „Obecně o Slovanech“ přesně vymezuje povahu zpracování tohoto tématu. Obecné a povrchní pojednání o Slovanech dokázal autor zpracovat s pomocí tří pramenů.

Obecně lze konstatovat, že rigorózní práce nesplňuje nároky kladené na práce tohoto typu. Nemá jasně stanovaný předmět, cíle a metody práce. Rigorózní práce nemá logickou strukturu. Autor neprokázal schopnost pracovat s relevantní odbornou literaturou. Jestliže si práce klade svým podnázvem za cíl zpracovat zvolené téma z kulturologické perspektivy, kladu si otázku, kde se v předložené práci zamýšlená perspektiva nachází. V předloženém textu se autor o koncepci kulturologie vůbec neopírá. Ostatně nenajdeme slovo kulturologie a kultura ani v klíčových slovech práce.

Nedoporučuji k obhajobě

V Praze 7. 11. 2011

PhDr. Martin Soukup, Ph.D.